

Yttrande över Hyggesfritt skogsbruk, Skogsstyrelsens definition

LRF Skogsägarna har fått beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på Skogsstyrelsens definition av hyggesfritt skogsbruk.

Sammanfattning

Skogsstyrelsen har sedan 2005 uppdrag från regeringen att verka för att kunskapen om och uppfattningen av hyggesfritt skogsbruk ska öka. LRF Skogsägarna anser inte att man ska använda begreppet "hyggesfritt skogsbruk". Det drar en skiljelinje mellan vanligt skogsbruk och hyggesfritt skogsbruk - så ser inte verkligheten ut. I praktiken handlar det om **hyggesfria metoder** inom ramen för skogsbruk. Det är viktigare att definiera olika metoder snarare än att polarisera mellan metoderna.

Skogsstyrelsen har identifierat ett behov av att ta fram en definition av hyggesfritt skogsbruk för att skapa en gemensam grund att diskutera utifrån. Tyvärr är definition så begränsande att den inte blir användbar utan risken för missförstånd kommer fortsätta. Vi ser dock inte risken för missförstånd eller "att man pratar förbi" varandra som det största problemet. Däremot framförs hyggesfria metoder som lösningar på olika problem i skogsbruket utan djupare analyser. Det är oroande eftersom vi vis av erfarenhet är tveksamma till att staten ska detaljstyra skogsskötseln. Det har historiskt inte fallit väl ut. Vi anser att kunskapen om hur hyggesfria metoder kan fungera i praktiken behöver bli större hos alla aktörer och det återspeglas väl i rapporten där fokusgrupperna framför önskemål om ett skogstillstånd och metoder som i vissa fall inte ens är biologiskt möjligt att skapa i de boreala och nemo-boreala skogarna.

Vi delar Skogsstyrelsens uppfattning att metoden är ett komplement till trakthyggesbruk och kan tillämpas där förutsättningarna är lämpliga och de bidrar till att uppfylla **skogsägarens** mål. Trakthyggesbruk kommer sannolikt vara den dominerande skogsbruksmetoden även i framtiden. Hyggesfria metoder leder till något lägre virkesproduktion och ekonomiskt utfall. Många av våra medlemmar sköter redan idag delar av sin skog med hyggesfria metoder, framför allt i områden med ökad hänsyn till exempelvis miljö eller rekreation. Det är centralt för acceptansen att definitionen omfattar även dessa marker. Anledningen att utesluta dessa marker pga. fokusgruppernas anmärkningsvärda syn på skogsägare tar vi starkt avstånd från. Vi anser att processen med fokusgrupperna inte har tillräcklig tyngd för att komma med förslaget om att utesluta mark med annat syfte än virkesproduktion samt förslaget om att införa en definition på hygge om 0,25 hektar.

Fokusgrupperna är inte representativa där statlig och ideell naturvård har stor tyngd i förhållande till skogsnäring och skogsägare. Det har lett till att definitionen är politisk och inte biologisk eller teknisk. Vi tycker att den negativa bild av skogsägare som visas i rapporten är anmärkningsvärd.

Specifika synpunkter

- LRF Skogsägarna avstyrker Skogsstyrelsens definition av hyggesfritt skogsbruk och föreslår följande definition:

Hyggesfria metoder innebär att skogen sköts så att marken alltid är trädbevuxen utan att det uppstår större kala ytor

- LRF Skogsägarna avstyrker Skogsstyrelsens förslag till definition av hygge. Processen för att ta fram förslaget är inte vetenskaplig och deltagarna i fokusgrupperna som föreslog storlek är inte representativa för hela skogssektorn. För att definiera om en mark är kal eller inte räcker det med §5-kurvan eller Riksskogstaxeringens metod med en slutenhet under 0,3 vilket i princip är samma sak som §5-kurvan. Information om avverknings- och förnygringsåtgärder avgör sedan om luckan uppkommit via avverkning eller exempelvis en stormfällning. Vi ser inget behov av denna definition och tror inte den kan bli praktiskt användbar. Det finns dessutom en risk för sammanblandning med 0,5 hektars regeln för när en avverkning behöver anmälas till Skogsstyrelsen.
- Rapporten skulle kunna vara mer stringent och mindre filosofisk i redogörelsen över skogsbruksmetoder och skogshistoria.
- En tydligare förklaring till begreppet blädning behövs, framförallt i ett historiskt perspektiv.
- Forskning från SLU visar att andra mål än ekonomi eller virkesproduktion bör väga tungt för att motivera hyggesfria metoder¹. Det bör framkomma tydligare i den remitterade rapporten. Exempelvis bör inte skogsproduktion stå överst i listan över motiv i kapitel 3 (sidan 21).
- Intressentgruppernas representativitet är problematisk. Det framgår inte om det finns överlapp mellan grupperna men enligt redogörelsen på sidan 22 har skogsnäringen 16 stycken deltagare medan myndigheter, forskare och ideella organisationer har 35 stycken deltagare. Skogsägare finns inte med som kategori. I rapporten görs heller ingen analys av gruppernas representativitet.
- I kapitel 5 anger Skogsstyrelsen att avgränsningen av definitionen ska ses som meningsfull av så många som möjligt och gälla på all typ av produktiv skogsmark. I 5.1.1 skrivs sedan följande *"I fokusgrupperna framkom med stor tydlighet att det inom ideell och statlig naturvård inte finns något stöd för den tanken. En överväldigande majoritet av deltagarna menade att hyggesfritt skogsbruk bara bör kunna tillämpas på mark där det finns ett produktionsmål. Alltså, i det vedertagna målklassningssystemet på mark med målklass PG och PF/K. Motivet för ställningstagandet uppfattar vi vara en farhåga att den ekonomiska drivkraften att komma åt virke kan bli så styrande och innebära att naturvårdande skötsel på naturvårdsklassad mark, alltså med målklass NS, inte görs utifrån naturvårdsskäl utan även av ekonomiska skäl. En sådan utveckling vill man inte riskera"*

¹ <https://www.slu.se/forskning/kunskapsbank/future-forests/kunskap-om-hyggesfritt-skogsbruk/>

Det är en anmärkningsvärd syn på skogsägare från statlig och ideell naturvård. Än mer anmärkningsvärt är att Skogsstyrelsen väljer att tillmötesgå den åsikten, trots att fokusgrupperna är sneda i sin representativitet.

- Vid definitionen av hygge lyser grupproblematiken återigen igenom. I kapitel 5.1.4 fick grupperna svara på vid vilken storlek som en lucka blir ett hygge där majoriteten svarade med tyngdpunkt på 0,25 hektar eller mindre. Dock svarade 17 personer 0,5 hektar eller större. Värt att komma ihåg är att skogsnäringen hade 16 personer i grupperna. Oavsett vad så ser vi inget behov av att definiera begreppet hygge utan anser att Skogsstyrelsen bör kunna använda samma metod som Riksskogstaxeringen.
- I beskrivning av olika hyggesfria metoder lyfts minskad markpåverkan fram. Det är viktigt ur många aspekter men rapporten bör nämna risken med ökad körning i bestånd när åtgärder ska göras oftare än i traditionellt trakthyggesbruk med några få gallringar per omloppstid.
- Vi delar rapporten slutsatser i kapitel 5.2.2 (Hyggesfritt och naturhänsyn) att metoden per automatik inte leder till att naturvärden stärks eller bevaras. Det är oavsett metod planering och utförande i fält som avgör hur skogliga värden påverkas.
- Flera av de alternativa metoder som beskrivs i den internationella jämförelsen i rapporten är i mindre grad relevanta för nordiskt skogsbruk. De genomförs helt andra typer av skogar med annan jordmån och där skogsbruket inte bedrivs med krav på ekonomisk avkastning.

Magnus Kindbom

Skogsdirektör LRF Skogsägarna